

Ontwerp startbeslissing signaalgebied BEGGELBEEK-EMBLEM (SG_R3_NET_13) RANST

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Beggelbeek-Emblem” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Ranst

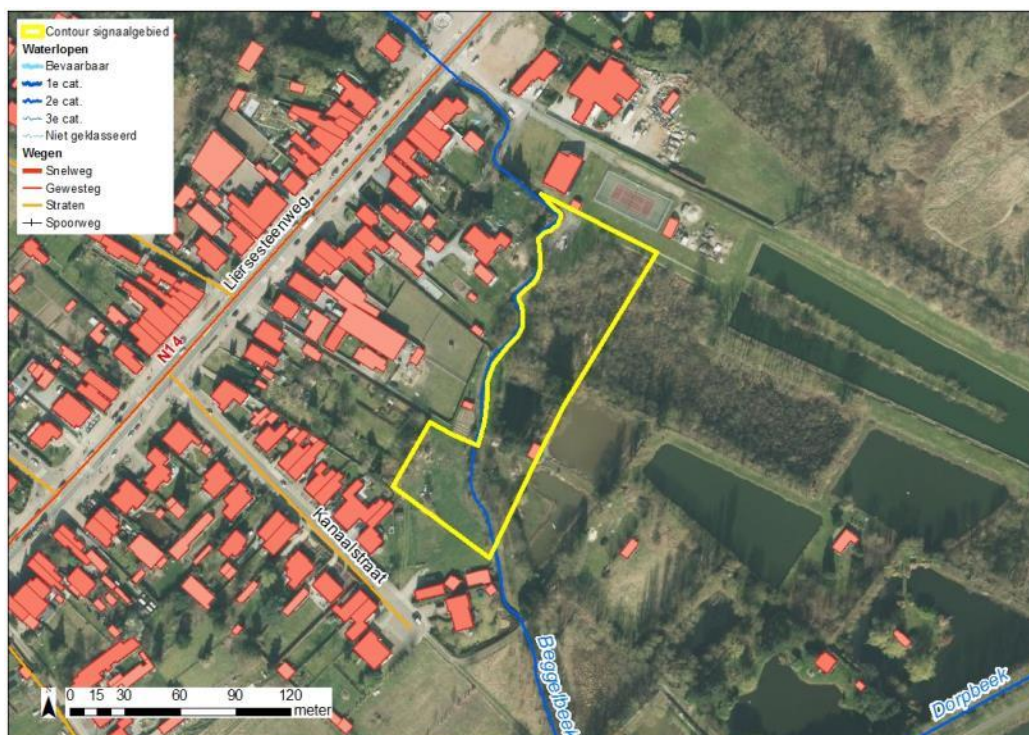
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied bevindt zich langs de Beggelbeek stroomafwaarts van de Liersesteenweg (N14) te Emblem.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: De Beggelbeek vormt de begrenzing en doorkruist het signaalgebied.

Oppervlakte: 1,06 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft volgens het gewestplan de bestemming woongebied.

Globale beschrijving:

Op de linkeroever van de Beggelbeek situeert zich bos en enkele vijvers, door de Beggelbeek afgesneden van het reeds ontwikkelde woongebied op rechteroever. De rechteroever bestaat voornamelijk uit weiland.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/12/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

De linkeroever van de Beggelbeek is afgesneden van de rest van het woongebied en enkel ontwikkelbaar bij verlegging van de Beggelbeek. Het signaalgebied heeft een middelgrote kans op overstromingen, en heeft een oppervlakte van meer dan 1 ha, waardoor het aan de vooropgestelde selectiecriteria voldoet.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De afbakening concentreert zich op een aaneengesloten blok onbebouwd gebied binnen de vallei van de Beggelbeek. De begrenzing wordt gevormd door de waterloop, de gewestplangrens en de kadastrale perceelsgrenzen aansluitend op de Kanaalstraat.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

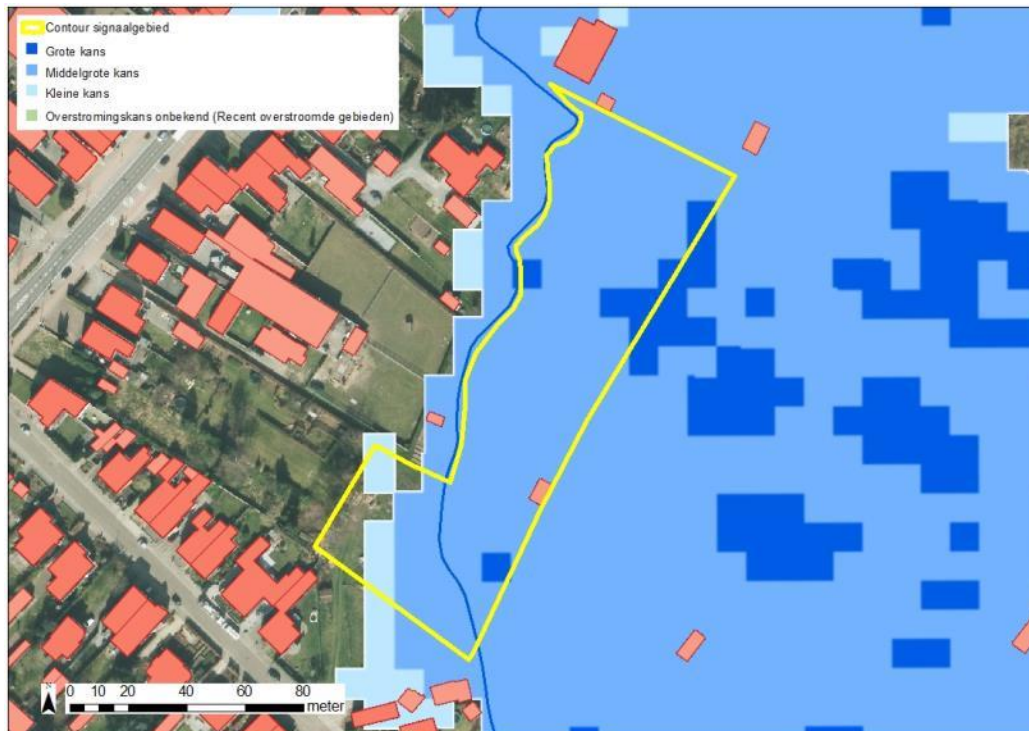
beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Volgens de overstromingsgevaarkaart heeft het gebied quasi volledig een middelgrote overstromingskans.

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

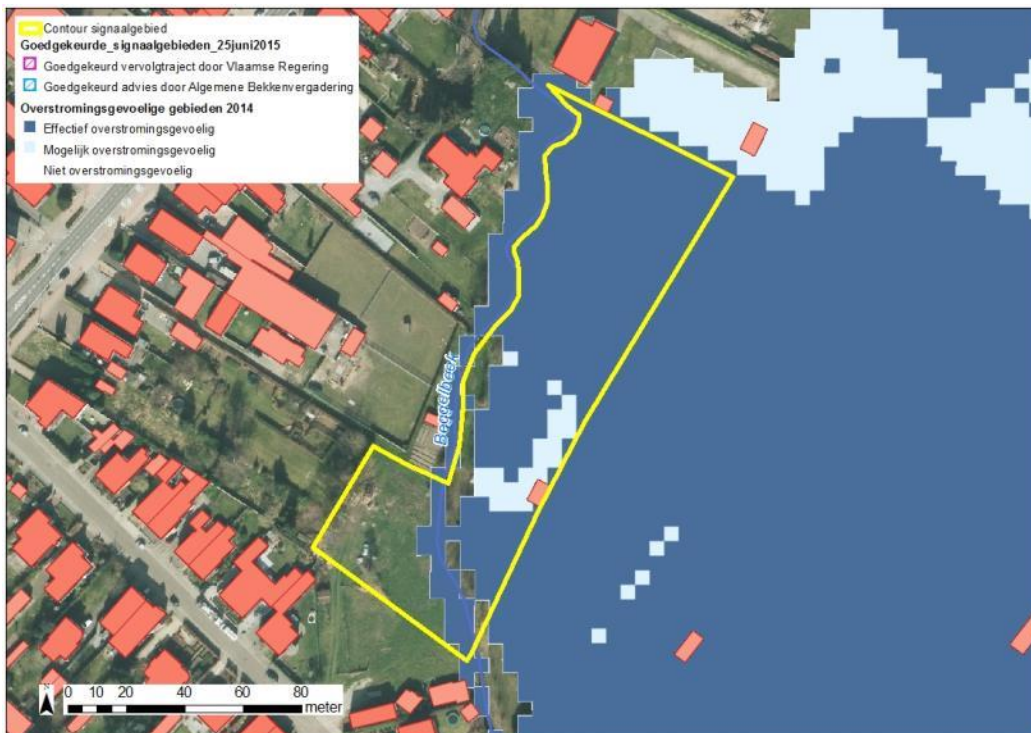
adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Beggelbeek maakt geen deel uit van het orbp-project en werd niet mee gemodelleerd.

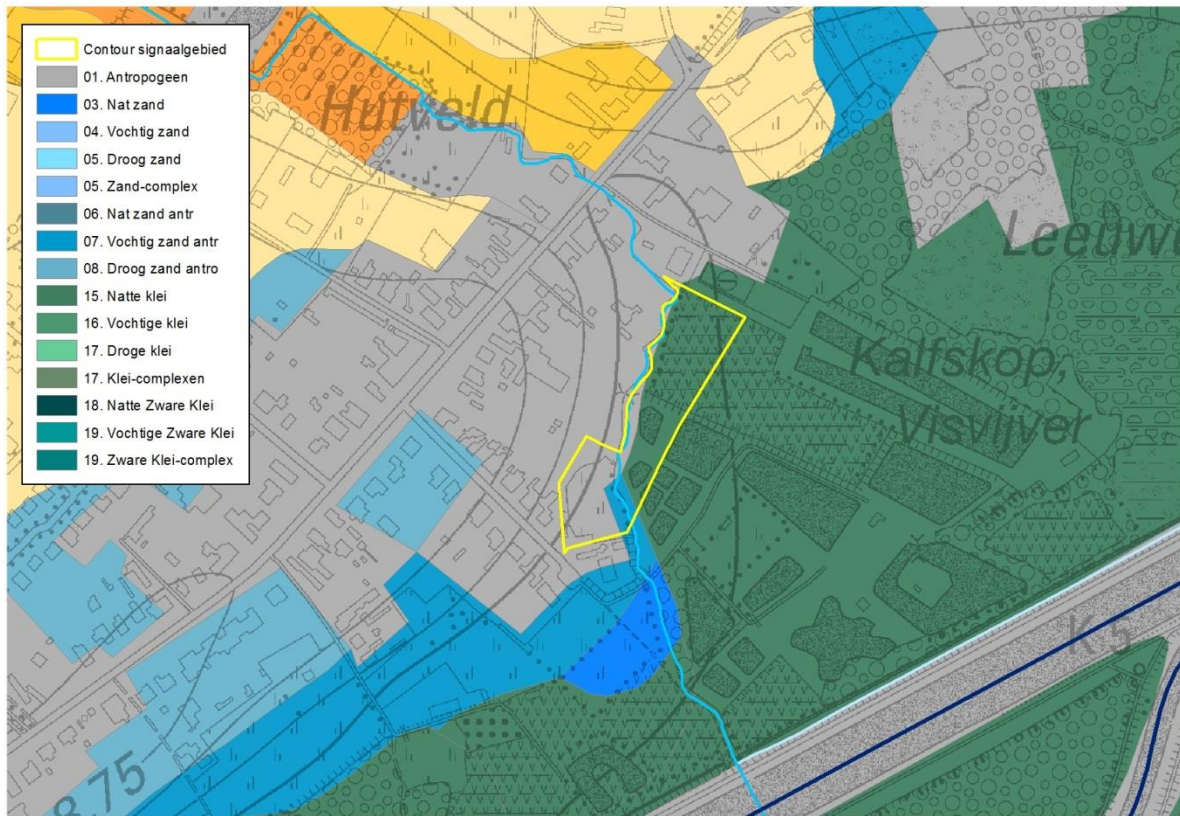
3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied wordt aangegeven als effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart. Er is een middelgrote overstromingskans volgens de overstromingsgevaarkaart.

De rechteroever van de Beggelbeek is iets hoger gelegen en heeft een vochtige antropogene zandbodem (versus een natte kleibodem op de linkeroever).

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Figuur: bodemkaart op recente topografische kaart.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig. De vallei van de Beggelbeek moet maximaal gevrijwaard worden. Tweehonderd meter afwaarts het signaalgebied ontvangt de Beggelbeek de Dorpsbeek, sifonneert onder het Netekanaal en mondt uit in de tijgevoelige Kleine Nete.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De bestemming woongebied op de linkeroever van de Beggelbeek lijkt weinig zinvol, gezien deze percelen in de huidige toestand niet ontwikkelbaar zijn.

Voor de percelen op de rechteroever van de Beggelbeek zijn er meerdere mogelijkheden, gezien er hier aansluiting is op de Kanaalstraat: recreatieve invulling geven bv een wandelpad, arcering bouwvrij en ophogingsvrij als tuinperceel,...

De gemeente heeft in haar GRS het gedeelte WG aan de Kanaalstraat als 'niet op korte termijn ontwikkelbaar' aangeduid.

4.3 Lopende initiatieven

De linkeroever van de Beggelbeek heeft tot aan het Netekanaal altijd uit beemden bestaan. Er zijn geen lopende initiatieven bekend.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Hierbij was Jef Verhaegen (schepen) aanwezig vanuit de gemeente Ranst. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Ranst op 09/06/2015. Aan dit overleg namen volgende personen deel: Liesbeth Luyckx (stedenbouwkundig ambtenaar), Herman Van Tendeloo (technische dienst), Jef Verhaegen, Fernand Bossaerts (schepen), Dominique De Witte (provincie Antwerpen, dienst integraal waterbeleid), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen, bekkensecretariaat) en Sandra Franck (bekkensecretariaat).

Op 25/09/2015 werd de ontwerp-startbeslissing verder verfijnd in overleg met de gemeente, het bekkensecretariaat, Ruimte Vlaanderen en de provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid.

Op 15/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het signaalgebied op de linkeroever van de Beggelbeek kent een hoog overstromingsrisico. De bestemming woongebied is niet compatibel met het waterbergend vermogen. Het functioneel blijven van dit gebied als waterbergingsgebied is essentieel voor de waterhuishouding van de Beggelbeek, net opwaarts het ontvangen van de Dorpbeek, de sifonnering onder Netekanaal en de uitmonding in de tijgevoelige Kleine Nete.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Voor de rechteroever van de Beggelbeek is een behoud van bestemming mogelijk mits strikte bijkomende maatregelen worden gedefinieerd. Een invulling als tuinperceel is mogelijk, indien dit bouwvrij en ophogingsvrij aangelegd wordt.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

opmaak RUP

Initiatiefnemer:

gemeente Ranst

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied op de linkeroever van de Beggelbeek kent een hoog overstromingsrisico. De bestemming woongebied is niet compatibel met het waterbergend vermogen. Op de linkeroever van de Beggelbeek is een nieuwe functionele invulling van het gebied wenselijk.

Op de rechteroever van de Beggelbeek is de overstromingskans lager en is een behoud van de bestemming mogelijk mits invulling als tuinperceel m.a.w. het perceel dient bouwvrij en ophogingsvrij aangelegd te worden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.